

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska

w sprawie z wniosku M.G. o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego P.W. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. II NSNk 18/23,

w przedmiocie wniosku M.G. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: SSN Tomasza Demendeckiego, SSN Mirosława Sadowskiego, SSN Jacka Widły i SSN Tomasza Szanciły od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. I NB 7/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 czerwca 2023 r.,

**nie uwzględnia wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: SSN Tomasza Demendeckiego, SSN Mirosława Sadowskiego, SSN Jacka Widły i SSN Tomasza Szanciły od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygn. I NB 7/23.**

**(K.B.)**

## UZASADNIENIE

Pismem z 18 maja 2023 r. M.G. (dalej: „Wnioskodawca”), powołując się na art. 40 § 1 pkt 1 oraz art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904, ze zm.; dalej:

„u.SN.”) *a contrario* w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, wniósł o wyłączenie Sędziów Sądu Najwyższego: SSN Tomasza Demendeckiego, SSN Mirosława Sadowskiego, SSN Jacka Widły oraz SSN Tomasza Szanciły wyznaczonych do składu rozpoznającego sprawę, toczącą się pod sygnaturą I NB 7/23, zainicjowaną wnioskiem o stwierdzenie braku spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN X.Y. Jednocześnie Wnioskodawca wniósł o poinformowanie jego obrońcy o składzie Sądu Najwyższego wyznaczonego do rozpoznania niniejszego wniosku o wyłączenie oraz o terminie i miejscu posiedzenia Sądu Najwyższego wyznaczonego w tym celu.

Zdaniem Wnioskodawcy, w stosunku do Sędziów Sądu Najwyższego, objętych niniejszym wnioskiem o wyłączenie, zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności w sprawie I NB 7/23, z uwagi na fakty związane z ich powołaniem. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że każdy z Sędziów, objętych wnioskiem, został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3; dalej również: „ustawa nowelizująca”). Tymczasem, według Wnioskodawcy, procedowanie z udziałem sędziów nominowanych do pełnienia urzędów sędziowskich w postępowaniach, w których uczestniczyła tak ukształtowana Krajowa Rada Sądownictwa, narusza zasady ustrojowe i może prowadzić do uznania braku należytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wnioskodawca zwrócił również uwagę, że Sędziowie Sądu Najwyższego objęci niniejszym wnioskiem o wyłączenie – biorąc udział w rozpoznaniu sprawy I NB 7/23, zainicjowanej wnioskiem o stwierdzenie braku spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN X.Y. – oceniałyby prawidłowość własnego powołania na stanowiska sędziowskie. Według Wnioskodawcy, sytuacja taka w sposób oczywisty rodzi uzasadnione wątpliwości co do bezstronności wskazanych wyżej Sędziów, z perspektywy obiektywnego obserwatora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podkreślić, że przepisy procedury karnej, regulujące instytucję wyłączenia sędziego, nie przewidują obowiązku zawiadomienia wnioskodawcy o terminie posiedzenia sądu wyznaczonego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego. Nie ma także prawnego obowiązku zawiadomienia wnioskodawcy o składzie sądu rozpoznającego sprawę wpadkową, zainicjowaną wnioskiem o wyłączenie sędziego (por. art. 29 § 6 i 8 u.SN.).

Przechodząc do oceny merytorycznej analizowanego wniosku o wyłączenie, wskazać należy, że Sąd Najwyższy nie dopatrył się okoliczności tego rodzaju, które mogłyby podważać zaufanie do bezstronności Sędziów Sądu Najwyższego objętych tym wnioskiem.

Stosownie do art. 41 § 1 k.p.k., sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

W doktrynie podnosi się, że o uzasadnionej wątpliwości w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. można mówić w przypadku, kiedy jest to wątpliwość wynikająca z obiektywnych okoliczności, ocenianych przez pryzmat rozsądnie działającej osoby. W odniesieniu do uzasadnionej wątpliwości chodzi zatem o poważną wątpliwość. Musi ona jednocześnie istnieć obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym przeświadczeniu (urojeniu) strony, którą na podstawie zaistnienia określonej okoliczności mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca i nieuprzedzona osoba (zob. D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, LEX 2019). Tym samym nie stanowi przyczyny wyłączenia sędziego sama tylko podejrzliwość strony, ani utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z jej subiektywnego odczucia.

Również w orzecznictwie Sądu Najwyższego zaznacza się, że podstawy wyłączenia sędziego (*iudex suspectus*) w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k. aktualizują się dopiero wówczas, gdy brak jest możliwości obiektywnego przekonania przeciętnie rozsądnej osoby, że owe zaistniałe okoliczności nie będą rzutowały

na bezstronne osądzenie sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2020 r., V KO 106/20).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stoi przy tym na stanowisku, że podważenie bezstronności sędziego na tle art. 41 § 1 k.p.k. nie może opierać się jedynie na ogólnikowym stwierdzeniu strony, że sędzia został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22). Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowany zarzut nie może odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., gdyż celem przewidzianej w tym przepisie instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących konkretnego sędziego oraz jego zachowania, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Tymczasem w analizowanym wniosku żadne tego rodzaju indywidualne okoliczności w stosunku do ww. Sędziów Sądu Najwyższego nie zostały wskazane.

W konsekwencji, należy przyjąć, że sam fakt, że Sędziowie Sądu Najwyższego, objęci wnioskiem, zostali powoływani na skutek wniosku Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z dnia 8 grudnia 2017 r., nie powoduje automatycznie zachwiania bezstronności tych Sędziów i nie może *per se* prowadzić do ich wyłączenia w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k.

Odnosząc się przy tym do podnoszonych przez Wnioskodawcę obaw dotyczących stabilności przyszłego orzeczenia, które ma być wydane przez Sąd Najwyższy z udziałem ww. Sędziów objętych wnioskiem, podkreślić należy, że obecnie utrwalone i jednolite orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjmuje, że sędzia, powołany na skutek wniosku obecnej (i poprzedniej) Krajowej Rady Sądownictwa, jest sędzią w rozumieniu prawa polskiego i europejskiego, a sąd z jego udziałem jest sądem w rozumieniu przepisów unijnych. Naczelny Sąd Administracyjny przyjmuje jednocześnie, że tylko wykazanie konkretnych przesłanek mogących świadczyć o braku niezależności lub bezstronności sędziego może prowadzić do innego wniosku, natomiast sama

okoliczność powołania na urząd na wniosek obecnej Krajowej Rady Sądownictwa „pozostaje bez znaczenia” (tak m.in. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 30 sierpnia 2022 r., III FZ 311/22; z 24 lutego 2022 r., III FZ 833/21; z 15 marca 2022 r., III FZ 6/22; z 30 marca 2022 r., III FZ 95/22). Dodatkowo w wyroku z 20 kwietnia 2023 r., II OSK 2539/22, Naczelny Sąd Administracyjny skonstatował, że sędzia powołany w powyższej procedurze przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest sędzią Rzeczypospolitej Polskiej i sędzią europejskim nawet wówczas, gdy procedura poprzedzająca jego powołanie mogła być dotknięta wadami.

Podobne stanowisko w kontekście analizowanej kwestii zajmuje także Sąd Najwyższy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2023 r., I NWW 22/22).

Jako bezzasadny należy również uznać zarzut, że Sędziowie Sądu Najwyższego, wskazani w niniejszym wniosku o wyłączenie – biorąc udział w rozpoznaniu sprawy I NB 7/23, zainicjowanej wnioskiem o stwierdzenie braku spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN X.Y. – w istocie ocenialiby prawidłowość własnego powołania na stanowiska sędziowskie, co – zdaniem Wnioskodawcy – stoi w sprzeczności z zasadą, że nikt nie może być sędzią we własnej sprawie (*nemo iudex in causa sua*).

Sąd Najwyższy przypomina, iż zasada *nemo iudex in causa sua* w procedurze karnej wyrażona jest w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., który to przepis przewiduje jedną z podstaw wyłączenia sędziego z mocy prawa. W myśl tej reguły sędzia nie może orzekać w sprawie, której wynikiem jest bezpośrednio zainteresowany. Przyjmuje się w kontekście podstawy wyłączenia z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., że *ratio legis* tego rozwiązania sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków, przy czym chodzi tu zarówno o przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, która *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, jak i o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (zob. J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański (red.), S. Zabłocki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, Warszawa 2017, s. 550).

W kontekście powyższego, nawet uwzględniając, że w zakresie bezpośredniego związku sędziego ze sprawą w rozumieniu art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. mieszczą się przypadki, gdy przedmiot rozstrzygnięcia wywiera bezpośredni wpływ na sferę uprawnień i interesów sędziego, to trzeba stwierdzić, że taka sytuacja w analizowanej sprawie nie zachodzi. Faktem znanym Sądowi Najwyższemu z urzędu jest bowiem okoliczność, że SSN X.Y. którego dotyczy wniosek o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności w sprawie I NB 7/23, został powołany na urząd Sędziego Sądu Najwyższego w innym postępowaniu nominacyjnym niż Sędziowie Sądu Najwyższego objęci niniejszym wnioskiem o wyłączenie. Powyższe nie pozwala stwierdzić, aby okoliczności, które przywołuje w swojej argumentacji Wnioskodawca, mogły w jakikolwiek sposób przemawiać za uznaniem Sędziów Sądu Najwyższego, wymienionych w niniejszym wniosku o wyłączenie, za osoby bezpośrednio zainteresowane wynikiem sprawy I NB 7/23, a przez to podlegające wyłączeniu od udziału w sprawie I NB 7/23 z mocy prawa.

Z tych też względów, nie stwierdzając istnienia przesłanek z art. 40 § 1 pkt 1 i art. 41 § 1 k.p.k., orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(K.B.)

(MS)